

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12800

MOYSHE

Jacob Pat

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אַלְעָן יוֹדֵשׁ פִּנְגָּלִיאָן
אָן פָּרָעָה אֶרְכָּוּ
נָּוְן נָּוְן

יְהִי

דָּרְגָּיוֹלֶט פָּאָר קִינְדָּעָר

פָּנוּ —

יְעַקְבָּפָאָט

בִּיאַלִיסְטָאָק

1920

דָּרְגָּשָׁה ס. 2 מַרְסָקִי מַוְתָּמָּאָן

מִשְׁחָה

דֶּגֶרְצַיְלָטְסָ פָּאָר קִינְדָּגָר

— פָּנָן —

יעקב פאט

אַתְּ

— צוֹוִיטָעָ אַוִיפְלָאנָעָ. —

סָאָרָלָאָן

דָּאָסְ בּוֹרְדִּי

בִּיאַלִיסְטָאָקָן

1920

מ ש ח

ה מטגה. ציון קדשין וו שמוולקען

א.

ראם אינ געווין אינ דעם וויתן לאנד מצרים
— דארט, וואו עס זיגען אמאל יעקבס קינדרער געַ
קומען צו וווער ברודער יוספֿ דעם שני למלך,
ברוית קייפֿן אינ הוונגען. יאָד און זיגען דארט פֿאָר-
בליבּן קנעכט בּי פֿרעה דעם מלך פּון מצרים.

— מאכּן ציגל, בויען שטעת און די אינגלאָך
זאל מען אין טיך נילום אַריינונו אַרפּן... — אַנוֹ געווין
די נורה פּון אַכּור דעם מלך.

אוֹיפּ נְדוֹיסָע ווִיסְטָע פֿעלְדָּר זִיגָען אַונְזָעָרָך

זידעס-זידעס געשטאנגען באָרוּוֹיסַע אָנוּ גַּעֲקָנָאָטָן
ליים מיט שטרוי, ציגל געמאכט אָנוּ אוּפְּפִין זָוּ גַּעַ-
ברענט. מאות ציגל אַ טָּאָגֶן האָט יַעֲטוֹוִידָעֶר גַּעַמּוֹת
מאָבָן, שטרוי צָוּ דֵי צִינְגָּל האָט מעַן נִיט גַּעַנְעָבָן—
בְּשַׁעַן האָט גַּעַמּוֹת אַלְּיוֹן גַּעַפְּינְגָּעַן. אָנוּ הַעַם אַיְנוּ גַּעַ-
וועָן, ווַיְיל פִּיאָרְהַעַם אַיְנוּ אַיְן מְצָרִים. פָּוּן פָּאָרְטָאָן
בְּנוּ שְׁמָאָקָּנָאָכָּט זַיְעָנָעַן דֵי אַיְדָן גַּעַשְׁטָאָנְגָּעַן אַיְן פְּעָלָדָן
אָנוּ מיט צְוְבָּלוֹטִיקְטָעַן העַנְטָט אָנוּ פָּוּס דֵי צִינְגָּל גַּעַ-
טָאָכָן. פְּרָעהָס אַיְפְּיעָשָׂרָס האָבָן מִיטָּהָרָאָר אַיְ-
בָּעָר זַיְעָרָעָ לִיבָּעָר גַּעַשְׁלָאָנָן, אֹוְבָּטָעָן האָט זָעַק
גַּעַוְאָלָט פָּוּן דָּעָר אַרְבָּעָט אַפְּרוּזָן:

— אַיר זַיְטָ פּוֹיל... אַיר ווַיְלָטָ נִיט אַרְ-
בְּעַטְנָן... — האָבָן דֵי אַוְפְּעוּעָרָס גַּעַשְׁרִיעָן אָנוּ גַּעַ-
שָׁלָאָנָן.

בלוֹטִיקָע שְׁוִים מיט טְרָעָן האָבָן, ווַיְ אַלְעָזָן
איְיָפָרָעָ ווְאוֹנְדָן גַּעַשְׁמָאָרָצָן; האָבָן דֵי זַיְדָעָם
גַּעַיְפְּצָט פָּוּן שְׁוֹעָרָגָן מְאָטָעָרָנִישָׁ אָנוּ — פָּאָרָ פְּרָעהָן
מוֹעָרָן גַּעַמְאָכָט, פָּעָסְטִינְגָּעַן, גַּעַנְצָעָ שְׁטָעָט גַּעַבְיוֹיטָן;
פָּחָור אָנוּ רַעֲמָסָס.

אָנוּ דֵי אַנְדִּיוּשָׂע אַינְגְּלָאָךְ האָט מעַן אַיְן טִיךְ

ארין געווואָרֶפַן אָזֵן דָּאָרְטַּן אִין וּוְאַסְּעָר וּוְדָעַרְתְּהָנוּ
קָעָן—עַם הָאָט גַּעֲוֹאַלְטַּה דָּעַרְטַּה פָּנִּין מַצְרִים, דָּעַרְטַּה
אַבּוֹר, וּוְאַלְןַ אַיְמְקֻומְתָּן.

אוֹוְיַּ שְׁלַעַבְּטַּה האָט טַעַן גַּעֲטָאַן מִיטַּה דַּי לִיבַּעַ
איַּגְּנוּקָלְאַךְ פָּנִּין אַבְּרָהָם, יִצְחָק אָזֵן יַעֲבָבַן, פָּלְעָנַן דַּי
מַאֲמָעַם בָּאַחַאלְטַּן וַיְאַרְעַץ קִינְדְּרָעְלָאַךְ אָזֵן פְּגַסְבְּנָעַדְעַ
קָאַמְעָרְלָאַךְ, שְׁטַעַלְבְּלָאַךְ אָזֵן קָעַלְעָלָאַךְ—
פָּלְעָנַט טַעַן אַבְּעָר וּוְגַעֲזִינְגַּעַן אָזֵן פָּנִּין וַיְיַעַרְעַץ חָאנְטַ
אַרוֹיְסְרִיְּסַן, דַּי פָּאַרְשְׁטִיקְטַּעַט קִילָּה פָּנִּין דַּי קִונְדְּרָעַר
חָאַכְנַן וְזַקְנַץ נַאֲנַצְעַגְעַבְטַן פָּנִּין טַיְיךְ גַּעֲטָאַן אָזֵן אַפְּיַיְן
בֵּין הַזְּמַלְלַּדְלַּעַגְעַבְטַן.

הָאָט גַּעַלְעַבְטַן דָּאַמְּקָלְסַט אָזֵן, עַטְרָתַן, דָּעַרְטַּ
גַּרְעַסְטַּעַר פָּנִּין אַלְעַ אַזְהָן, זַיְן וּוְיַיְבַּהְיַה האָט טַעַן גַּעַרְוָפַן
יַוְכְּבַד אָזֵן זַיְן מַאֲכָטַעַר—טוֹרִים.

הָאָט זַיְן מַרְיַּאַן בִּינְאָכַט אַחֲלָמָתָן:
אוֹר מַאֲמַעַז וּוּעַט אָזֵן אַיְנְגַעַלְעַגְעַבְטַן, וּוּאַסְעַט אָזֵן
גַּאַךְ נִימַּט גַּעַוְוָעַן אוֹוְיְנָעַרְטַן, אָזֵן אַנְיָאַל וּוּעַט עַד—זַיְן
אַרוֹיְסְהַעַלְפַן וּוּעַט עַד אַלְעַ אַזְהָן, אָזֵן טַעַן וּוּעַט
שַׁיְן טַעַר פָּאַר פְּרָעָהָן קְנוּנַן צִינְלַן נִימַּט מַאֲכַן, דַּי אַיְנַ
גַּעַלְאַךְ וּוּעַט טַעַן שַׁיְן אָזֵן טַיְיךְ גַּטְטַעַט חַאְרָבַן...

איו זי געקבומען און פאר דער מאטמען אויר
חלום דערצעילט. האט זונך די מאטמע געפרנטטן; אַפְּשָׁר
איו דאס אָטָה, אַפְּשָׁר ווועט זי טאָקע אָז אִינְגַּן
געלע האָבָן... אַבָּער מען וויזט דאָז אֵים אָן טִיךְ
ארײַנוֹאָרֶפְּן.—

האָט די מאטמע יוכבד אָן געקבומען אַנְדָּר טָאָכְ—
טָעָר טָרִים, אָן געשטוקט זונך, געווואָרֶן זונך מִיט
טרערן.

און מרימט חלום אויז שבעטער טקויים געַז
וואָרָן די מאטמע האָט אָן אַינְגַּעַלְעַט געַבּוֹרַן.

און צוּן ער אָנוֹ נָאָר געַבּוֹרַן געווואָרֶן, אוֹן אָנוֹ
שׂטוּב אָיווֹ פּוֹל געווואָרֶן טִיט לִיבְטִיקְשֶׁר שְׂטִין, זוּן
הוֹנדְרֶט לִיבְטֶט ווֹאלְטֶן בְּרָעֲנָן, פּוֹן ווַיְנַעַּז אַוְינְגַּעַלְאָךְ
האָט גַּעַלְוִיבְּטָן, היַ פּוֹן די שְׂטִיקְנְדָלָאָךְ אָין הַמְּטָל.
דָּעַר טָאָטָע עַמְּרָם האָט דָּעַר טָאָכְטָעָרְלָט טָרִים אַיבְּעָרָן
קָעְפְּעַלְעַט גַּעַלְעַט אָנוֹ גַּעַזְוָנָטָן;

— אָן אַמְּחַעַר חלום האָט זונך דִיר גַּעַלְוָטָט...
אָ לִיבְטִיקְשֶׁר מלְאָכְל אָנוֹ בַּי אָנוֹ געַבּוֹרַן געווואָרֶן.
נָאָר מען האָט גַּעַטְוֹת אָסָט שְׂטָאָרָק אַוְיפְּהִוָּטָן

אויסבאהאלטן. די ליכטיקיט פון אים וואלטן די
מערימער דערזען, מען זואלט אים געפונגען און גע-
וים און טיך געווארטן.

דורי חדשין האט אים די מאמע אויסבאהאלטן,
קיענער-קיענער האט ווענן איד זונצעלע ניט
געוואוסט. עס האט זיך די מאמע איזו גשראָקן,
מורא געהאט.

מער אים אויסבאהאלטן האט זי שווין ניט
געקענט. מען האט שווין הויך זיין קולכעלע געהערט.
אַלְעַ רגע קען מען זיך פון אים דערוויסן און ס'זעט
שווין זיין פֿאָרְפֿאָלְן.

האָט די מאמע מיט אירע איזגענע הענט א
קעטען פון האלץ געמאכט. די שפֿאָלְטֿאָלְך און
שפֿאָרְוּנוּם מיט קלעפֿיקָע סטְאָלְעַ אַוִיסְנֶעְשְׁטְמִירְט,
כרי עס זאל קיין ואָסְעַר ניט דורךְרִינְעַן, אַינְעַווֹוֵי-
נוֹקְוֹוִיך אַוִיסְנֶעְבָּעַט און אַיר אַינְגָעַלְעַ אַרְתְּנֶגְעַלְיְינְט,
פון אויבָן מיט ברעטְאָלְך צונעקלאָפְט און נָאָר א
לעכְאָלְעַ גַּעַלְאָן, כרי זיין צְנִיטְלָאָלְעַ אַרְיוֹסְשְׁטְעַקְן.
די מאמע מיט מריטן האָבן רָאָם קעסטְאָלְעַ

צום טיר געטראָן — אויפֿן ווּאַסְעָר זֶן צֹ-לָאָן. זֶל
עם שווימען, אָפְשָׁר ווּעַט דָּאָם צֹ אַ נְוָתָן בְּרָעָג אָן
גוטע מענשן דערשווינטען.

עם האָט גַּעֲוִינְמַט דֵי מַאֲמָע אָן גַּעֲוִינְמַט הָאָט
מרימַט.

— ווּאָס הָאָט זֶה דָּזָה, מְרוּסָל, גַּעֲהָלָוָטָט,
אוֹ עַר ווּעַט דֵי אִירְדָּן הַעֲלָפָן אָן אַוְיסְלִיאָן — הָאָט
דֵי מַאֲמָע גַּעֲדָרָת — אוֹ אַיְךְ אַלְכָּן מָוָאָס נָאָר
אוּפֿן ווּאַסְעָר לָאָן... ווּאוֹ אַיְוָדָין נְבִיאָות טָאַכְטָעָר
מיינען ...

— מִיּוֹן בְּרוּדְעָרֵל, מִיּוֹן לִיבְטִיקָּעָר מְלָאָכָל...
— הָאָט מְרִים גַּעֲוִינְמַט.

אוֹן עַר, דָּעַר לִיבְטִיקָּעָר, שְׁטָרָאַלְקָעָר אַינְגַּעַץ
לְעַז, הָאָט נָאָר נִיט גַּעֲוָאָסָט, ווּאָס מִיט אַיְס אַיְז
אוֹן ווּאָס מַעַן טִיט מִיט אַיְס. עַר אַיְז אַיְז
קָעְסְטָעַלְעַג גַּעֲלָעָן, גַּעֲקָקָט מִיט וַיְיַעַג נְרוּסָע אַיְז
אוּפֿן דָּעַר מַאֲמָעָן, גַּעֲהָלָטָן אַ פִּינְגָּרָלָן אָן מְוִיל
אוֹן גַּעֲשְׁמַצְיכָלָט.

דָּאָם קָעְסְטָעַלְעַג הָאָט מַעַן אוּפֿן טִיר גַּעֲלָאָן.
די שְׁטִילָעַג וּעְלָעַכְלָאַךְ הָאָפָן עַם אַונְטָעָרָג עַכְאָפָט אָן

אוועַקְנָעַטְרָאָן. דֵי מָאַמַּע הָאָט וַיֵּד נִזְקַעַנְתָּ אֶפְרַיִם
פָּוֹן בְּרָעָג, צָוּ קַעֲסְטָעַלְעַ נִזְקוֹת אָוֹן גַּעַשְׁעַטְשָׁעַט
אַיְן דָּעַר שְׁטִילְוָן:

— טְרָאָנְט וּוְעַלְכְּלָאָך, מִיַּן אַינְגַּעַלְעַ... טְרָאָנְט
מִיַּן זְנוּעַלְעַ...

אַיְן מַרְיָמָל הָאָט מִיטָּה דֵי לִיפָּן גַּעַפְלִיסְטָעָרָתָן:

— טְרָאָנְט טְיַיכְעַלְעַ, מִיַּן בְּרוֹדְעָרְך... טְרָאָנְט
אַיְם... טְרָאָנְט...

אוֹיפָן וּוְאַסְעָר אַיְן דָּאָם קַעֲסְטָעַלְעַ גַּעַוּעַן.
דָּעַר אַינְגַּעַלְעַ הָאָט וַיֵּד אַרְזָמָנְעַקְוֹקָתָן: אַוְיבָּן אַיְן בְּלוּי
דָּעַר הַימָּלָק, אַונְטָן—וּוְאַסְעָר, אַיְן אַ וּוֹינְטָעַלְעַ אַ
שְׁטִילְעָר בְּלָאָטָן. אַיְן דֵי מָאַמַּע אַיְן נִיטָּא, אַיְן קַיְיָ
גַּעַר אַיְן נִיטָּא, אַיְן דָּאָם קַעֲסְטָעַלְעַ שְׁנוּיִמְטָן אַיְן
שְׁנוּיִמְטָן.

— אַיְן נְרָאָדָע דְּצָמָאַלְסָט אַיְן דָּעַר מֶלֶךְ פְּרָעָה
טְאַכְטָעָר גַּעַנְאַגְגָעַן מִיטָּה אַירָעָ חַבְרָטָעָס וַיֵּד בָּאָרָן
אַיְן טְיִיךְ. הַאָבָן וַיֵּדְרַזְעַן דָּאָם קַעֲסְטָעַלְעַן, וּוְאָם
אַיְן אַיְן טְיִיךְ גַּעַשְׁחָאָוּטָעַן, הַאָבָן וַיֵּעַם צֹו וַיֵּד גַּעַשְׁ
נוּמָעַן אַיְן דָּעַם אַינְגַּעַלְעַ אַרְזָוִסְגְּנוּמָעַן. אַיְן דָּעַר

ליכטוקער אינגעלאַע ווײַער געפֿעלן געווארן דעם
מלכט טאכטער.

און וויל בײַ טײַך איז די מאמע נעשטאנען
און וויל بيִ קיין אנדרער האט ער ניט געוואַלט
נעטען צו זוינן, האט דעם מלכט טאכטער איר פָּאַר
אין אם צום קינד גענומען און אים צו זיך אין פָּאַר
לאָק אַוּזקנעראנן, קינדער האט עס נארנט גע-
וואָסֶט, איז אם איז נאָר דעם אינגעלאַע מאמע.
און אַ נאמען האט מען אים גענצעַן משה.

ב.

אַיז דער אינגעלאַע משה געוואַקסן בײַם טְלִיך
אין פָּאַלְאָז. זיין מאמע האט אים אוֹיף אַיר שׂוּס

געעהאלטן, און ער האט ניט געווואוסט, און דאמ און
וין מאטער, זי האט מורה געהאט אויסצוזאנן, ווארום
או בען ווועט זיך דערווויסן, און ער און איך אינגעע.
לע, ווועט מען דארך אים און טיך ארייננווארפן.

שין און שלאנק און דער שיינינקער אינגעעלע גע.
וואקסן, אפיקלו דער מלך האט אים ליב געהאט.

אַינְטָאַל, וווען דער קליינער משהלע האט
זיך מיט דעם מלך געשפֿילט, האט ער אַרְפֿגָעַן-
טען דעם טלבט קריין פון מלכט קאָפּ און זיך אויפֿן
קאָפּ אַרְוִיפֿגֶעֲעַט—און ער אָן אַמְתָּעֵר פרײַנְץ גַּעֲוֹעַן,

— ער ווועט וווען אַ מלך זיין... און ער ווועט
אויסזאָקסן, ווועט ער דיין קריין צונעטמען און אַ קָּעֵץ.
סְעֵר אַין מְצֻרִים ווּעָרְן... — האבן דעם מלכט
פרײַנְט צומט מלך גַּעֲוֹאנְט—מען דארך אים גַּלְיְיכָעֵר
הרגענען, און טיך אַרְיִינְנוֹוארפּן...

נאָר געהרגעט האט מען אים ניט און אַין
טיך ניט אַרְיִינְנוֹווארפּן, ער אַין פָּאַלָּאָז פָּאַר=
בליפּן.

אַין דָּעֵר אַינְגָּעֵלָעֵר משה גַּרְעַסְעֵר גַּעֲוֹאָרָן אַין

מער קיין אם האט ער שיין ניט גערארפט, האט
פרעהם טאכטער געהויסן משהם מאמע פון פאלאץ
אוועקניזן—לער אינגעעלע ווועט זיך שיין האדעווין
אן אויר, זיך און דאך נאר זיין אם געווען...

משהלוּץ אוין נאך דאמאלסט געשלאָפַן אין זיין
בעטעלע בשעת זיין מאמע האט איר פַּעֲקָלָע אויָסַן.
געפונדן, כדי פון פאלאץ אוועקצונגין, זיך האט זיך
אייבער אים אייבערגעבוינן און איזו געוווינט. וואלט
זיך אים אפשר אויסגעזאנט, וווער ער אין, וואלט זיך
אים אויפגעזוקט און טַגְנָעָנוּמָעָן — ניין, דאס
טאר זיך ניטוּ מען ווועט דאך אים אין ואסער ווארפַן.
וואל ער זיין און פאלאץ, וואל ער ליבערשט איצט
פון זיין מאמען ניט וויסן, וואל ער גלייכער פון זיין
טאָטָן איצט ננט וויסן, וואל ער פון זיין שוועסטער
ניט וויסן — וואל ער בעסער לעבן בליבַּן... שפערטר,
או ער ווועט שיין א גרויסער וווערן, חעט ער אלען
זיך דערוּוִיסַן.

עם אוין געשלאָפַן דער קלײַנֶּער משהלוּץ און
זיין מאמע האט זיך אייבער זיין קעפַּעַלָּע אימערגעַז
בוינן, אים אין די בעקעלאָך געקנישט, אין דער שטַּיבַּן

ויך געועננט מיט אים:

— זיך געוענט, משהלע... זאלסט זיך אמאָל
און דיזן מאָטַע דערמאָגען... אָן אלע אידן דערמאָגען,
וואָס זיך איזו אָזוי שלעכט, זאלסטו קומען וויער צער
צועען... זיך געוענט, משהלע מײַן זוּ...

און שוין. די מאָטַע איז אוועקגענאנגען. משה-
לען האָט זיך עפָעַם געַהְלֹוּמַט אָ טַאֲרַנְאָרַר חַלּוּמַ.
אִים האָט זיך געַהְלֹוּמַט, אוּ ער איז אָ אַיְדִּישֶׁר
אַינְגַּעַלְעַ, וִין מאָטַע באַהְאָלַט אִים אֵין אָ פִּינְסְּטוּרַן
קַעְמַעְלַ, עַם קומַט אָ מַזְרִיַּתְאַט אָ זַאַק, מַאֲרַקְטַּ
אִים אֵין זַאַק אַרְזִין, נַעַמְתָּ אִים אוּפַּן בְּלִיאַצְעַ אָן
טרָאָגַט אִום צָוָם טִיָּן.

האָט ער זיך אוּפַּגְעַבָּאַפְט פָּוֹן שְׁלָאָפְט אֵין ער
האָט שוין אֵין צִימַעַר זַיְן לִיבַע אָם גַּוְתַּ גַּעֲוַעַן. ער
אֵין שוין גַּעֲוַעַן אַלְיַזְן.

און אוּפַּט מַאֲרַגְן, רִיכְטִיק נַאֲכְדָּעַם, וּוּ אִים
האָט זיך געַהְלֹוּמַט, אֵין ער אַרוֹיסְנַעַקְוַטַּן אוּפַּן
חוּוִיפַּ, האָט ער גַּעַשְׂעַרְתַּ, וּוּ די מַצְרִישַׁ אַינְגַּלְאָן
רוֹפַּן אִים אַיְבָּעַר אֵין דִּיְצַן זַיְך:

— אידעלָץ... אידעלָע... קלינער אידעלָע...!

די אינגליך האבן דאס געהרטט פון וווער
שוועכטערט, וואס זינגען דאמאלסטט גענאנגען זיך
בארן מיט דעם מלכש טאכטער, או משלהע אין
אַפְּשָׁר גָּאָר אַיְדָּעָלָע.

און ער האט אליאן ניט געוואוסט, צו אין
דאס אין אַפְּתָה, צו אַלְגָּן. האט ער געפֿרָעַט בִּי
דען מלכש טאכטער, האט זי אין געענטפֿערַט:

— אַיך ווַיֵּס דאס נִיט... אַיך האָכְ דִּיר
ארויסגענטען פָּוֹן אַקְעַטְעַלְעַן, וואס אַיז אַיְוָן טִיך
געשוואומען.

דאמאלאסטט האט ער געטראכט, או אין אַמְתָּחָר
חלום האט זיך אַים געהרטט און געויס-געויס אַיז
ער אַיְדִּישָׁעָר אַונְגָּעַלְעַן, און ווען אַירִישָׁע אַיז.
געלאָך האט ער אַווַּי פִּיל אָומְעַטְיקָע געшибטעלָאן
אנגעעהרטט.

און ווער אַיז זִין טַמְפָּעָז וואז אַיז זִיך אַיז
ווער אַיז זִין טַאְכָּעָז וואז אַיז ער! — האט דער קלִיעָז
גער משלהע געטראכט, און קְמִינָעָר האט אַים נִיט

געוֹאנַט.

און שיאן איז ער געוווען, ווי א מלאכל, נא-
לייבטען האבן זייןע אוינעלאה, ווי שטערנרטאך, און
קלונג איז ער געוווען — קלינץ פון אלע קינדרער פון
גאנץ מצרים.

אין איז פרעהם חכמים און כשוף-טאכער זיין-
גען געקומען אין פאלאץ צום מלך איזן וויער וואונ-
דער געוויזן: שטעננס אין דער לוּטָטָן געוווארֶן און
פון זיך שלאנגען געםאתט, אויף שטינען אלע חיית
און פוינל געקריצט —
האט דאס משה גלייר געקענט, ווי זיין.

• 5 •

איו משה געווואקסן און עטער געוווארן; איו

גרעיסער געווארן. די מצרייטער האבן אים שוין גע-
רוףן: דער פרינץ.

און או ער או גרעיסער געווארן, האט ער
געהערט אוין פאלאץ, ווּ מען פארצ'ילט אסָךְ מעשיות
ווענן די אירן, וואָס ווינען אוין מצרום, וואָס ארבעטען
אוין וויסטען פעלד, וואָס מאָכן ציגל אוין בויען שטעת
פאר פרעהן, וואָס זיער קראעלצַן קומט אוש אוין פא-
לאָן ארין אוין צען הערט דאס די נאנצע נעבט.

דאָס קראעלצַן די אירן פון שווערן יאָך ... האט
דער פרינץ משה געטראכט, אוֹן ס'האָט אים געציונין
פֿון פאלאָץ אַרוּס, אהינעזו צו די מענשן. נאָר קיִין
פרינץ לאָס מען קײַנטמאָל פֿון פאלאָץ ניט אַרוּס,
קלענט זיך משה אַנטאָן אַנדערע בְּנֵדִים אוֹן זיך
אַרוּסַן נְבָעַנְעַן פֿון פֿאלאָץ.

פלענט ער זיך העלפֿן ארבעטען. דעם אונטער-
געשטעלט אַ פְּליַיצָע, יונְקָם גַּעֲהָאַלְפָן טְרָאנְן די
שווערְעַץ משאָ, קְנָעַטָן די לְיִם אוֹן מאָכן די צִינְגֶּן.

האָט ער אַינְמָאָל גַּעֲזָעַן, ווּ אַ מצְרִי אָז
אוּפְּזַעְהָעָר שלאנְט מִיט רִיטָּעָר אַ אַירָן.

— מצרי, וואס שלאנסטע איטן.—האט זיך
— משה צוועגן, און פון בעמ האט ער דעם מצרי
געהרנעם.

און און א צוועגן טאג האט ער געוויזן, ווי
איין איך שלאנט דעם צוועגן, האט זיך משה ווי
דער איינגעשבעלטן:

— איך, וואס שלאנסטע דין ברודער!...

און או מטען האט זיך דערוואויסט, או משה
האט א מצרי געהרנעם, האט שוין משה ניט גע-
קענט פארביליבן ביט מלך און פאלאץן פון ווועט
אים דערפער טוונן.

וואס האט ער נצעטאנ? — און ער און מדבר
אוועק, און וויסטן מרבה, דאסטר זיך צו באהאלטן
פון בעמ פון די מסריטער.

איין ער און לאנד כוש געקומען, און צום מלך
האט מטען אים געבראכט. איין ער טויט זיין חכמה
אווי דעם מלך געפצען געווארן, או ער האט אים
געקמאכט היעבער פון אלע זיין ע האREN.

און נאכן טויט פון מלך פון כיש און דארט משה

דער מלך נשווארן.

וינגען אבער די פירשتن און הארן פון כוש
אין בעס געוויזן, וואס א פרעטדעָר און געקומענער
אי דער מלך נשווארן, האבן זיך צטילערהייט
געעהזת אים צו הרונגען.

און משה פון לאנד כוש געלאָפַן, און טרבר
געלאנדוושעט, ביז ער איז צו א ברונגען אין טריין
געקומען.

בימ ברגינגען זינגען געשטאנגען פאסטוכער און
פאסטוכקעס אַנטְרִינְקָעֵן זיער עַשְׂרֶה שָׁאָפָּן רִינְ-
דער. די פאסטוכער האבן זיך אַרְוֹם ברונגען אַרְזָטָן.
געשטעלט און נִיט גַּלְאָוֹן די פאסטוכקעס נַעֲמָעָן
וואסער: זָלָן זַעַם וּוְאַדְמָן... האט דָּאָס מְשָׁהָן פָּאָר-
דראָסן, און ער האט דְּחַמְנוֹתָה גַּעַהָאַט אַוְיָף די פָּאָס-
טּוּכְקָעֵס. אַיְזָה ער צוֹגְעַנְאַגְעַנְעָן אַיְזָה זַעַמְלָפָן: פָּאָר
זַעַמְלָפָן זַעַמְלָפָן זַעַמְלָפָן. זַעַמְלָפָן גַּעַנְעַבָּן זַעַמְלָפָן זַעַמְלָפָן
צַו טְרִינְקָעָן אַיְזָה נַכְעָד וּוּאַלְעַטָּאָל, גַּעַקְעָרָט יַעַר
אַ הַיָּם.

וינגען געקומען די פאסטוכקעס אַ הַיָּם צַו

זעיר מاطן יתרו און אים דערצילט, פאר וואס עי
וינגען נעקוטען דעם טאג פריהער, ווּ אלע טאג,
האט עָר וְעַמְּסָן, וְעַלְּן אַרְיִנְרוֹפָן מְשָׁחָן, וְאַסְּטָט
זֵי בְּיִם בְּרוֹגָעָן נַעֲהָלָפָן—וְאַל עָר עַפְּסָם עַסְּטָן
אונ זיך אַפְּרוּעָן.

אונ וויל משה האט ניט גזהאט, וואויהין
וועיטהער צו נײַן, אוּן עָר דָּאָרֶט פָּאָרְבְּלִיבָן צו נײַן אַ
פאָסְטָוָר בְּעֵי יִתְרוֹס שָׁאָפָּ.

אַ נוּטָעָר, מְרַנְּגָר פָּאָסְטָוָר אַיְוּ מְשָׁה צוֹ דִי
שָׁאָפָּ גַּעוֹזָן. וּוּ בְּעַן הָאָט לְיָבָּלְיָנָעָן קְנוּנְדָעָלָאָן,
אוּוּ הָאָט עָר לִיב גַּעַתְּהָאָט דִי קְלִינָעָן שֻׁעְפָּעָלָאָן. עָר
פְּלַעַנְט וְעַי אַוְּיָפָּ דִי הָעַנְטָ טְרָאָגָן, וְעַי וְאַלְּן זַיְנָד נִיט
אַיְנְמָטָעָדָן, צָוָם טִיכָּעָלָעָן טְרִינְקָעָן פִּירָן, מִיט וְעַי
אַגְּנָגָן טָאג אַיְן פָּעָלָד גַּעֲוָעָן אַיְן זַי גַּעַהְיָת.

אַסְּקָ עַלְטָעָר אַיְוּ שִׁין מְשָׁה גַּעֲוָאָדָן, וְעַן
וְאוּקָס—וּוּ אַשְּׁלָאָנְקָעָר מַעֲנְצָבוֹם, וְיִנְעָ אַוְיָנָן—
וּוּ לְיכָטְיקָעָ שְׂטָעָרָן, וְעַן לְאָנָגָעָ, נַעֲקָאָדְבָּעָן בָּאָרָד
—וּוּ הָעַנְגָּלָאָךְ פְּנֵן טִיכָּטְלָבְּוִיטָעָר, אַיְן שְׁטָדָאלָן
הָאָבָן גַּעֲנְלָאָנָצָט אַוְיָפָּ דָּעָר קְלָאָרָעָר הוֹיטָ פָּוָן וְעַן
שְׁטָעָרָן...

איו ער אינטאל געלען אין מדבר, די שאָג
געהַיט און רחמנות געהָט אויף אַ קלײַן שעפֿעלע,
וואָס האָט זיך אַינְגַעַטַאַטַּעַט, וויל (עַ) אָנוֹ צוֹם
טִיכְעַלֶּעֶן גַּעֲלָפָן. האָט ער זיך דַּאַלְסַט דַּעַרְתִּי
מאָנט אָן די קלײַנָּעַ קִינְדְּעָרְלָאָךְ פָּוֹן מַצְרִים, אָן די
אַידְיַישׁ קִינְדְּעָרְלָאָךְ, ווֹאָס מַעַן ווֹאָדָפְטַּזְעַ אָן טֵיְךְ אַרְבָּן.
הָאָט ער אָנוֹ ווֹיְטַן מְדֻבָּר דַּעַרְהָעַרְתִּי דָּאָס קְרָעָכָן
פָּוֹן די אַידָּן... .

הָאָט אַנְגַּעַטְמָןַן מִישָּׁן אֹאָצָר, זִינְעַ אַוְינְן
הָאָבָן אַנְגַּעַהְוִיבָן טַעַר צַו לְוִיכְטָן, זִינְעַ פְּנִים הָאָט
אַנְגַּעַהְוִיבָן טַעַר צַו גַּלְעַן אָנוֹ שְׂתְּרָאָלָן הָאָבָן אַרוֹוִיסָּן
גַּעֲזַעַטְמָןַן די קִינְטָשָׁן פָּוֹן (וַיַּ) שְׂתְּרָאָלָן... .

אוֹן ער האָט זיך דַּעַרְמָאָטִים אָן בְּרִיזְטָן, זָאַטְמָן
דוֹקָן פְּעַלְדָּן, ווֹאָז ער האָט גַּעַזְעַן די אַידָּן זיך טָאָיָן
טָעָרָן אָנוֹ די מַזְרִיטָשׁ עַלְטָסְטָעָן סְחִישְׁטָטָעָן מִיטָּה
זַיְצָרָעָן רִיטָּעָר אַיבָּשָׁו די לְיַבְעָר פָּוֹן די אַידָּן.

— קלײַנָּעַ אַנְדְּעַלְעַעַ... קלײַנָּעַ אַידְעַלְעַע... —
הָאָבָן די אַינְגַּלְאָךְ מַנְקָן גַּעֲרָוָפָן — הָאָט טַהָּה דָּאָן
מַאַלְסַטְמָעָטָאַבָּט — אַירְקָן דָּאָן אַירְקָן אַירְקָן אַירְקָן אַירְקָן

דאָרט אַיְן מִין טָמֵעַ אַיְיךְ דָּא אַיְן מִין טָמֵעַ

אוֹךְ דָּא...

עַם אַיְזֶנְזֶן אַהֲרֹןְשֶׁר טָג אַיְן מְרֻבָּר. דִּי
וּן הָאָט גַּעֲלִית אַיְן גַּעֲרָצֶנְטֶם. אַהֲרֹןְשֶׁר דָּאַרְןֶן
בּוּם אַיְן אַיְן מְרֻבָּר גַּעֲשָׂתָאָגָעָן. הָאָט מְשָׁה אַוְיָפֶן
דָּאַרְן גַּעֲקֹבֶט אַיְן גַּזְוָעָן, וּן דָּעַר. דָּאַרְן הָאָט יַעַן
אַלְיַיְן אַגְּנַעַצְוָנָן אַיְן צַוְּפָלָקָעָרֶט יַעַן אַיְן אַפְּלָאָם.

ברָעַנְט אַיְן פְּלָאָמֶט דָּעַר דָּאַרְן, בָּרָעַנְט אַיְן

פְּלָאָמֶט אַיְן וּוּעָרֶט נְוָט פָּאָרְפָּלָאָמֶט.—

— מְשָׁה!... מְשָׁה!... הָאָט עַר בְּלוֹצְלוֹנָן אַ

קוֹל דָּעַרְהָעָרֶט.

וּוַיְלַי מְשָׁה זַעַן, וּוַיְעַר עַם רֹוֹפֶט אַיְם, נָאָר עַר
זַעַט קְחַנְעָם נְוָט. עַב אַיְן גַּעֲוָעָן רִיבְטִיק, וּן דָּעַר
קוֹל וּוְאַלְטָט פּוֹן פְּלִיצָר יַיְךְ רִיבְסָן.

— מְשָׁה!... מְשָׁה!... הָאָט עַר וּוְיַדְעַר גַּעַ-

הָעָרֶט—דִּינְגַּץ בְּרוֹדְעַר שְׁרִיְעָן פּוֹן דָּעַם שְׁוּעָרָן פְּזִין
אַיְן דָּו לִגְסָט יַעַן אַיְן מְרֻבָּר אַיְן בְּיוֹט יַעַן אַפְּגָ-

סְטוּכְלִי!... .

וּוָאָס זָאָל אַיְיךְ טָאָן?—הָאָט מְשָׁה גַּעֲשְׂרִיְעָן אַיְן

מְרֻבָּר אַרְטִין.

— נאָהָלְפָן דִּינָע בַּרְיָדָעָר!... קִים!... נָעַם
דַּעַם שְׁטַעַקָּן אֵין האַטְמָן!... פָּגָרָלָאָי, מַשָּׁה, דַּעַם
טְרָבֶּר!... מַשָּׁה, קִים!

עם האָט זיך ווַיַּיט אָונַהַז אַיבָּעָן טְרָבֶּר
דָּעָר גַּעֲשָׂרְץ גַּעֲטָרָאָן, אַפְּגַּעַשְׁלָאָן זיך אֵין דִּי הַעֲסָך
וְאַטְמָן אָונַהַזְכָּע הַיְמָלָעַ, אַרְיַעַנְגַּעַרְיסָן זיך בֵּית מַשְּׁהָן
אֵין האַרְצָן אֵין גַּעֲרוֹפָן

— מַשָּׁה, מַשָּׁה, זַעַם דַּוְּגָן דִּינָע בַּרְיָדָעָר פָּזָן
מְצָרִים!.

אָונַהַז מַעַר האָט שְׁוִין מַשָּׁה נָעַט גַּעֲקָעָנַט דָּאָרָט
פָּאָרְבְּלִיְּבָן. עַר האָט דִּי מַשְׁזָּבָעָרָע צַו יָהָרָן אֵין
שְׁטָאָל אַפְּגַּעַפְּזָרָט, גַּעֲקוֹשָׂט יְעָרָעָם שְׁעַפְּעָלָעַ אָונַגְּשָׂי
זְעַנְנָט זְיַקָּה:

— וַיַּיט גַּעֲנוֹנָה, טִינָע שְׁעַפְּעָלָאָךְ, אַיךְ נָעַם
אַיְצָט וּוְעָרָן אֲנִיעָר פָּאָסְחוֹה, אֲפָאָסְטוֹד פָּאָר מִיְּ.
נָע בַּרְיָדָעָר, דִּי אַיְדָן!...

אָונַהַז מַשָּׁה אֵין שְׁוִין וַיַּיט אָונַהַז גַּעַם
וְעַן, האָט עַר נָאָך גַּעֲהָעָרָט דָּאָט אַומְעָטִיק שְׁטַעַקָּן
שְׁוֹן דִּי שְׁעַפְּעָלָאָךְ, וּוֹאָס האַבָּן אָונַגְּשָׂי אָונַגְּשָׂי

גענט זיך מיט ייַעַר ליבנָקָן, טרייאינָקְן פַּאֲסְטִיכְן:

— גַּתְּ נַעֲנוֹתָן, גַּתְּ...

.๗.

זווישן דֵי בערג אַנְן מְדֻבֶּר, מִתְּמַנְּ שְׁמַעְכָּנוּ אַנְן
הָגָנָט, הָאַט מִשָּׁה גַּעֲשָׁפְּרִיעִזְׂט אָוִיפָּן וּוֹצָן צַוְּנִעַץ
ברִידְעָר אַיְן מְצָרִים. עַס וַיְנַצְּעַן נַשְׁׂוֹעַן אוַיסְגַּעַשְׁפְּרִיעִזְׂט
די הַיְמָלָעַן אַיְבָּעָן לַיְדִיקָּן מְדֻבֶּר, פְּלָאָם-פְּיַעַר הָאַט
עַזְּקָן דָּעַר הַיְבָּעַר וּן גַּעֲנָאָסָן, שְׁוֹן נַאֲגָט אַנְן
גַּעֲלָעָן דָּאָם לְאָנָר.

— אַנְךָ וּעַל קְוֹמָעָן צַוְּדֵי אַירָן, אַנְן וּתְ
וְאַנְן—הָאַט מִשָּׁה גַּעֲטָרָאָט—דָּעַר פְּרַיְן פָּוּן אַיְזָךְ
הָאַט מִיר גַּעֲרוֹתָן, אַיְעָר גַּעֲשָׁרִי הָאַט דֵי הַיְמָלָעַן
גַּעֲשָׁפְּאַלְטָן...

אוֹן צַוְּרָעָהָן וּוֹצָט עַר אָ�וִי וְאַגְּנָהָן;

— לְאוֹ נַעַן דֵי אַירָן פָּוּן דַּעַן לְאָנָר אַדוֹיְסָן...

און זע ווועלן פון לאנד מצרים אוועק, איבערן
ירדן ווועלן זע נײַן צום נײַעם לאנד אַריין, אַ הזיכער,
קלִינְגָּנְדִּיקָּעָ שׂוֹרָה פָּוֹן שְׁמֵם דְּבָוָא אַידָּן, פָּוֹן אַלְטָ
און יונְגָּן, נְרוּוִים אַון קְלִיןְ וּוּעַט זַיְךְ טְרָאָן, עַס ווועלן
זַיְגְּנָעָן אֲפִילּוּ קִינְדָּעָר, אַיְגְּנָעָשְׁלָאָפְּעָנָעָ אַון דָּעָר מָאָ
מעַשׂ שְׁוִיס... .

און שְׁפָעַטָּעָר אַון טָאָקָעָ אָווִי גַּעֲוָעָן, מְשָׁה
מִיט דַּי אַידָּן וַיְגַעַן פָּוֹן מְצֻרִים אַרוֹסִים, פָּאָדוֹסִים
איַן טְשָׁהָם שְׁוּעַסְטָעָר, טְרוּסִים, מִיט אַסְכָּר פַּרְזִיעָן גַּעַ=
גַּאנְגָּעָן, גַּעַטְאָנְצָט, גַּעַזְוְגָּעָן אַון גַּעַפְּרִיקָּלֶט אָוִיף
פִּיקְלָאָךְ.

— דִּין הַלּוֹם אַיְן גַּעֲוָעָן אַ רְוּבְּטִיקָּעָר... —
הַאֲטָמָעָן צַו מְרִימָעָן גַּעַוְאָגָט אַון אַיךְ פָּוֹן שְׁמָה
גַּעֲקוֹשָׁת.

פארלאג "אדם בוקה" ביאליסטאק.

ס'אנו אחים פון דרכן

1. משה	(ב-מ' אוייפלאנג)	פון יעקב פאַט
2. יְרִיחוֹ	"	"
3. נְדֻעָן	"	"
4. יְפַתֵּח	"	"
5. שְׁמַשּׂוֹן	"	"
6. אֵין דָעַר מַלְכֶּה פון מַזְרָאשְׁקָעָם		
אוֹן שְׁוֹוָאמְעַן	פון סָאנַיעַן קָאנְטָאָר.	

עם דורך זיך:

7. לאבא, רעד קעניג פון קורומפֿא. פון טאמפֿסָאן.
8. בִּינְנָא, אַ גַּשְׁוִיכְטָעַ פָּוֹן אַ הוֹנֶט
9. דָּאָם וַיְלַבְּעַרְנֵעַ פַּלְעַהַעַלְעַז,
- אַ גַּשְׁוִיכְטָעַ טָוָן אַ רָּאָב
10. דַּיְ קַעְנִינִין אֲנָאַסְטָאַלָּאָן
- אַ גַּשְׁוִיכְטָעַ פָּוֹן אַ קָּאִין
11. דַּעַר צְוִירִסְעַנְעַר אַיְיעָרְיַיל
- אַ גַּשְׁוִיכְטָעַ פָּוֹן אַ האָו
12. דַּעַר נַאֲסְנוֹיְנַגְּנַעַר אַ גַּשְׁוִיכְטָעַ פָּוֹן
- אַ וּוֹאָרָבִי
13. מַיְסְטָאָנָג דַּעַר פַּאֲסְנוֹיְעַר
14. יַאֲבִים בַּעַר
15. וּוֹאִילִי דַּעַר שֻׁעְפְּסָנְהָאָט
16. דַּעַר וַיְלַבְּעַרְנֵעַ פּוֹכָם

ס' איי נְרִיאַת צָוֵם דְּרוֹקָה:

ראַבְּינוֹאָן קְרוֹזּוּעַ — בְּצָאָרְבָּעַטְסָעַן גַּן אַמְּטָה

נְאָטוֹרָוּוַיְמַנְשָׁאָפְטָאָר פַּאֲלַקְמַשְׂוֵלְן. יְנָחוֹאָגְרוֹדְסָקִי

דַּעַר וַיְילַדְעַר מַעֲנֵשׂ בְּעַלְשָׁע אַיְצָרוֹ. פָּוֹן-איַגְּהָאָרָן

מִיטָּבָאַטְעַלְגְּגָעָן זַיְךְ וְעַדְנָן:

Wydawnictwo «ESLAŽKA» w Białymostku.

ul. Sienkiewicza № 19

DRUKARNIA MIĘKIEGO DIAŁYSTOK KUPIECKA № 1